

حاکمیت الکترونیک

عصر حاضر، عصر فناوری و نوآوری است و نقش این دو در زندگی مردم، خواسته یا ناخواسته پررنگ تر از گذشته خود را نشان می دهد. در واقع با توجه به توسعه فناوری و ظهور سبک زندگی مدرن، وجود حاکمیت الکترونیک به منظور ارائه قابلیت های جدید و منحصر به فرد در ابعاد متعدد اقتصادی، فرهنگی، اجتماعی، سیاسی و امنیتی کاملاً اجتناب ناپذیر است. می توان گفت حاکمیت الکترونیک، استفاده از فناوری اطلاعات و ارتباطات توسط دولت جهت انجام خدمات مختلف است. خدماتی که تبادل اطلاعات، ارتباطات و مبادله در کسب و کار توسط شهروندان و حاکمیت دیجیتالی بر شهروندان را شامل می شود. به علاوه، توانایی شهروندان، مشاغل و روستاها در استفاده از این فناوری می تواند به صورت کارآمد به نفع دولت و اقتصاد صورت بگیرد. پروفیسور علی صناعی، رئیس انجمن علمی بازاریابی ایران و مهدی امامی نویسندگان کتاب حاکمیت الکترونیک هستند. این کتاب دارای پنج فصل است که نویسندگان کتاب در هر فصل به نقش یکی از ارکان مهم فناوری در حاکمیت الکترونیک پرداخته اند.

• در فصل اول به نقش کلان داده در حاکمیت الکترونیک اشاره شده است. در قسمتی از این فصل توضیح می دهد که توانایی دولت برای کمک به شهروندان و پرداختن به چالش های اصلی از جمله اقتصاد، بلایای طبیعی، مراقبت بهداشتی، ایجاد اشتغال و حملات احتمالی تروریسم با استفاده از کلان داده افزایش می یابد. همچنین طبق نظرسنجی دولت الکترونیک سازمان ملل در سال ۲۰۱۲، بسیاری از کشورهای آسیایی مانند کره جنوبی، سنگاپور، ژاپن و هند در فراهم کردن حاکمیت الکترونیک مبتنی بر کلان داده ها برای شهروندان در حال پیگیری جدی بودند. علت این پیگیری به این خاطر است که کلان داده ها می توانند به تصمیم گیران در برنامه ریزی، توسعه خدمات شهری و مدیریت مصرف منابع کمک کنند. یکی از علل دیگر پیگیری کشورهای مذکور برای استفاده از کلان داده، ایجاد شهری هوشمند است که برای مثال به دولت در ردیابی متخلفین مالیاتی می تواند یاری دهند و باشد و جرایم این چنینی را کاهش دهد.

• فصل دوم، نقش اینترنت اشیا در حاکمیت الکترونیک را بیان می کند. بخشی از این فصل می گوید که با توجه به مفهوم اینترنت اشیا، که یعنی ارتباط و تعامل دستگاه های مختلف با یکدیگر به وسیله اینترنت، دوران جدیدی در حوزه هوشمندسازی شهرها آغاز شده است. با ترکیب اینترنت اشیا با حاکمیت الکترونیک و تجزیه و تحلیل داده ها، دولت می تواند سیاست های بهتر و افزایش توسعه اقتصادی را شکل دهد. با کمک اینترنت اشیا حسگرهای هماهنگ در سیستم های می توانند اقدامات اصلاحی برای هر موقعیت بالقوه خطرناک را انجام دهند. به عنوان مثال چراغ های راهنمایی هوشمند، حمل و نقل هوشمند، مدیریت آب هوشمند و سیستم های نظارتی نمونه های واقعی از کاربرد اینترنت اشیا در شهر هوشمند است. با کمک اینترنت اشیا مقدار زیادی داده می تواند جمع آوری شود که به عنوان کلان داده شناخته می شود و کلان داده می تواند برای حاکمیت الکترونیک بسیار مفید باشد؛ برای نمونه با به اشتراک گذاری داده ها با شهروندان، دولت ها می توانند شفافیت را بهبود بخشند یا با استخراج اطلاعات از داده های بزرگ، تصمیمات بهتری برای

حاکمیت مطلوب بگیرند.

• هوش مصنوعی نوعی از فناوری است که در سال های اخیر رشد چشمگیری داشته است. برای درک نقش هوش مصنوعی در حاکمیت الکترونیک می توان سری به فصل سوم این کتاب زد. در ابتدای این فصل می خوانیم که هوش مصنوعی در حال حاضر فراتر از ارائه خدمات شهری و حفظ زیرساخت های شهری است. هوش مصنوعی در حال ورود به حوزه های حاکمیت و برنامه ریزی شهری است، در نتیجه به تصمیم گیرندگان و سیاست گذاران تبدیل می شود. تا به امروز دانش کمی در مورد روش های بسیاری وجود دارد که هوش مصنوعی از طریق آنها بر توسعه ابتکارات شهر هوشمند تأثیر می گذارد. انتظار می رود تا سال ۲۰۱۵، هوش مصنوعی بیش از ۳۰ درصد از برنامه های کاربردی شهر هوشمند را فعال کند، از جمله راه حل های حمل و نقل شهری که به طور قابل توجهی به انعطاف پذیری و پایداری زندگی اجتماعی و نشاط زندگی شهری کمک می کند. طی یک مطالعه مشخص شد که فناوری شهر هوشمند می تواند منجر به بهبود برخی شاخص های کلیدی کیفیت زندگی به میزان ۱۰ تا ۳۰ درصد شود؛ شاخص هایی از جمله کاهش جرم و جنایت، کاهش مشکلات سلامتی و کوتاه شدن رفت و آمد.

• تجارت الکترونیک که مفهوم آن، انجام تمام فعالیت های تجاری اعم از فرایند خرید، فروش یا تبادل محصولات، خدمات و اطلاعات از طریق شبکه های رایانه ای و اینترنت است، فصل چهارم کتاب حاکمیت الکترونیک را به خود اختصاص داده است. نویسندگان کتاب در شروع فصل، به این اشاره کرده اند که فناوری اطلاعات به عنوان لبه پیشرو تکنولوژی های جدید می تواند در سه پارامتر سرعت، دقت و هزینه فعالیت ها تأثیرگذار باشد. فناوری اطلاعات قابلیت ایجاد پنج مزیت جدید دارد؛ ارزان شدن (تولید خروجی های مشابه با هزینه کمتر)، تولید بیشتر (تولید خروجی های بیشتر و با هزینه مشابه)، سریعتر شدن تولید (تولید خروجی های مشابه با همان هزینه در زمان کمتر)، بهتر شدن تولید (تولید خروجی های مشابه با موانع جغرافیایی و تفاوت روز و شب در مناطق مختلف راز میان برمی دارد) و ارتقای ارتباطات و گشودگی اقتصادی در سطح ملی و بین المللی. در حالی که تجارت الکترونیک، بخصوص نوع اینترنتی آن باعث ایجاد تغییرات چشمگیری در شرایط رقابتی شده است. تجارت الکترونیک، کانال های معمول فروش را تغییر می دهد و امکان فروش مستقیم و بدون واسه محصولات و خدمات جدید را به بازارهای تازه فراهم می کند.

• موضوع مورد بحث فصل پنجم، آمادگی و حاکمیت الکترونیک در سطح جهانی است. بطور خلاصه به ما می گوید که آمادگی الکترونیک معیاری برای کیفیت زیرساخت فناوری اطلاعات و ارتباطات یک کشور و توانایی شهروندان، مشاغل و دولت ها در استفاده از فناوری اطلاعات و ارتباطات به نفع خود است. وقتی کشوری از فناوری اطلاعات و ارتباطات برای کیفیت انجام فعالیت های خود استفاده می کند، اقتصاد می تواند شفاف تر و کارآمدتر شود.

خواندن این کتاب از این جهت مورد اهمیت است که روز به روز نقش فناوری و شاخه های آن در جامعه پررنگ تر می شود؛ بنابراین ضروری است که تصمیم گیرندگان و سیاست گذاران، با اثرات مثبت و منفی آنها روی همه حوزه ها، بخصوص اقتصاد، آشنا شده و بتوانند گامی در جهت بهبود رفاه عمومی با استفاده از فناوری و حاکمیت الکترونیک بردارند.

